induere. Mortale esse non recitare Matutinum, ac Laudes ante Missam, (justa causa cessante) juribus, atque rationibus contra Noetericos probatur, ad mentem antiquorum Doctorum. Sacrarum vestium numerus, nomina, mysteria, ususque necessarius in Sacrificio ostenditur. Pileolus, ac Perucha celebrantibus Missam proscripti. Color in Vestibus Sacris servandus juxta Rubricas. Clerici sepeliendi cum Vestibus sacris suorum ordinum. Calix ad manus Sacerdotis mortui non ponendus; vestes lugubres, vulgo di *Scoruzzo* à Clericis in morte parentum non induendæ. pag. 243

DE

DE SACROSANCTO MISSÆ SACRIFICIO.

DECISIO I.

ARGUMENTUM.

Agitur de Etymologia Sacrificii, & de multiplici ejusdem Denominatione. Voces Litare, Litaniæ, ac Liturgiæ unde dicantur.

SUMMARIUM.

1 *Etymologia hujus Vocis* Sacrificium?
2 *Sacrificii multiplex denominatio.*
3 *Litare undè dicatur?*
4 *Litaniæ quare sic vocentur?*
5 *Liturgia quid significet?*
6 *Oblatio differt à Sacrificio?*
7 *Sacrificium cur dicatur Mysterium, atque Sacramentum.*

ACtum est anno proximè præterito de Sacrosancto EUCHARISTIÆ Sacramento; In præsenti agendum est de eadem, quatenus est Sacrificium; ideòque primum Quæsitum propositum per me Parochis, Confessariis, & aliis studiosis hujus Patavinæ Diœcesèos expetivit Etymologiam, ac variam Sacrificii Denominationem. Pro responsione dictum fuit, quòd Etymologia hujus vocis *Sacrificium* appellatur quasi *Sacrum factum*. Meichior
1 Canus *de locis Theol. libr.* 12. *cap.* 13. *Vers. illud deinde:* ubi advertit; non omne opus Sacrum esse Sacrificium, quamvis è contra omne Sacrificium sit sacrum opus; nam omnia Sacramenta sunt opera sacra, & nihilominùs non sunt Sacrificia. Porrò Sacrificii multiplex est denominatio; solet enim dici
2 *Mactatio, Immolatio, Libatio, Litatio, Oblatio, Mysterium, atque Sacramentum.* Sacrificium per *Mactationem* erat, quando Victima occidebatur. Per *Immolationem*, quando res inanimis, & solida frangebatur, disgregabatur, aut comburebatur, ut panis, manipulus Spicarum, thus, & similia. Per *Libationem*, dum liquida effundebantur, ut aqua, vinum, oleum. Per *Litationem* quando omnia prædicta fiebant adjunctis precibus ad placandum Numen; dicitur enim *litare* quasi *lutare* à verbo luo, quod est *solvo;* nam
3 qui solvit debitum, placat creditorem. Vossius *in Etymolog. linguæ latinæ. Verb. litare.* Vel quasi *Precatio* λιτεύω, quod est supplicare; unde Litaniæ dicun-
4 tur supplices. Non autem hinc deducitur *Liturgia*, quæ significat munus publicum; licèt hoc nomine
5 utantur Patres pro EUCHARISTIA, ac Sacrificio Missæ demonstrando, quia mysticè deducitur ex ea voce *Liturgia*, cùm Sacrificium sit quid publicum, & institutum publica auctoritate, ut infra demonstrabitur. *Vossius ibidem, & Magr. in Hierolex. Verb. Liturgia.* Pari modo *Oblatio* tamquam nomen genericum denotat Sacrificium; quia omne Sacrificium est oblatio; sed non è contra; dantur enim plures oblationes 6
Deo factæ, quæ non sunt sacrificia, ob non confectionem, seu immutationem rerum oblatarum; de quibus non multò post loquemur. Tandem Sacrificium appellatur etiam *Mysterium*, atque *Sacramentum*; 7
quia secretum continet, & significat aliquid sanctè accipiendum. *cap. Multi sæcularium.* 1. *qu.* 1. quod notat etiam Emin. Card. de Lauræa *in Epitome Canon. in verb. Sacrificium.*

DECISIO II.

ARGUMENTUM.

Differitur de duplici Sacrificii acceptione, & de decem generibus Sacrificiorum metaphoricè nominatorum.

SUMMARIUM.

1 *Sacrificium dupliciter sumitur; propriè, & translatè.*
2 *Sacrificiorum metaphoricorum decem genera.*

PLures autem in hoc Clero doctissimi scripserunt, 1
quòd Sacrificium dupliciter sumitur, *propriè, & translatè*. Primo modo, cùm res oblata Deo immutatur; secundo modo, cùm aliquid Deo gratum exercetur, quod per allegoriam, & translationem dicitur Sacrificium. Canus *dict. lib.* 12. *cap.* 13. *Vers. Illud deinde.* Et *Collegium Salmanticen. tom.* 10. *De Sacram. in genere tract.* 5. *cap.* 1. *num.* 1. Et in hoc alegorico, & metaphorico sensu S. Jo: Chrysostom. *Commentar. in Psal.* 95. ponit decem sequentia ge- 2
nera Sacrificiorum; videlicet: Imitationem Christi, juxta illud Pauli Apostoli: *Estote imitatores Dei sicut filii charissimi, & ambulate in dilectione sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suavitatis. Ephes.* 5. 1. II. Mortificationem carnis, de qua idem Apostolus *ad Rom.* 12. 1. *Obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, Sanctam, Deo placentem.* III. Orationem, de qua sic loquitur Regius Psaltes in *Psal.* 140. 2. *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum Sacrificium vespertinum.* IV. Laudem divinam, quam canunt Levitæ in Templis. *Immola Deo Sacrificium laudis. Psal.* 49. 14. Et *Psal.* 106. 22. Et *Sacrificent Sacrificium laudis.* V. Rectitudinem in operando cum justitia. *Tunc acceptabis Sacrificium justitiæ.*

sitiæ. Ps. 50. 21. VI. Eleemosynas elargitas pauperibus. *Religio munda, & immaculata* (Sacrificatio ponitur à S. Doctore) *apud Deum, & Patrem hæc est: Visitare pupillos, & viduas in tribulatione eorum. Jac. 1. 27.* VII. Jubilationem cordis ob celsitudinem Humanitatis Christi, & ejus supremam potestatem, de qua totus Psalmus 46. *Omnes gentes plaudite manibus &c.* ut interpretatur Thomas le Blanc. *in Analysi Psalterii Davidici;* quæ quidem jubilatio experitur ab animabus piè passionem Domini meditantibus; quarum meditatio vocatur Sacrificium, juxta illud: *Circuivi, & immolavi in tabernaculo ejus hostiam vociferationis. Psal. 26. 6.* VIII. Contritionem cordis pœnitentis, & jugiter lacrymantis ob commissa peccata, quæ gratissimum dicitur Sacrificium: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Psalm. 50. 19.* IX. Prædicationem Evangelii in gentes, & earum conversionem adagnitionem veritatis, quam pariter vocat Sacrificium Apostolus *ad Rom. 15. 16.* dicens: *Ut sim Minister Christi Jesu in gentibus; sanctificans Evangelium Dei, ut fiat Oblatio gentium accepta.* X. Beneficentiam, gratique animi demonstrationem erga benefactores; juxta ejusdem Apostoli monitum *ad Hebr. 13. 16. Beneficentiæ autem, & communionis nolite oblivisci, talibus enim hostiis promeretur Deus.* Omnia igitur supradicta opera pia appellantur Sacrificia, quia Deo sunt gratissima, & quoniam propria sunt populi Christiani; eumdem in ipso sensu Allegorico, Secerdotem appellavit Apostolorum Princeps, dicens: *Et ipsi tamquam lapides vivi superædificamini Domus spiritualis, Sacerdotium Sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles.* Et rursus: *Vos autem genus electum, regale Sacerdotium, gens Sancta. 1. Petr. 2.* & S. Joannes in *Apoc. 5. Fecisti nos Deo regnum, & Sacerdotes.* Quod bene declarat idem Collegium Salmanticen. *in tomo de Incarnatione tract. 21. disp. 31. dub. 1. num. 3.*

DECISIO III.

ARGUMENTUM.

Ostenditur, Quæ, & Quot sint de essentia Sacrificii.

SUMMARIUM.

1 *Sacrificium aliud in se, aliud in opere.*
2 *Sacrificium ut in se duo requirit, protestationem Divinæ excellentiæ, & destructionem rei oblatæ.*
3 *Sacrificium ut in actione, tria requirit: 1. Ut illa actio sit instituta per Publicam Auctoritatem. 2. Ut fiat pro toto populo. 3. Ut fiat per legitimum Ministrum.*
4 *Ozias Rex quare à Deo punitus?*

ADverterunt nostri scribentes, quòd non levis est Theologorum labor in assignandis iis, quæ sunt de essentia Sacrificii, ut videre est apud Card. de Lugo *de Eucbar. disp. 19. sect. 1.* Valentiam *tom. 3. disp. 6. qu. 4. punct. 1. & 2.* Porrò pro faciliori intelli-
1 gentia dixerunt, distinguere oportere Sacrificium in se, & circa intrinsecam suam naturam; atque Sacrificium in opere, idest actionem ipsam sacrificandi, & litandi. Quatenus Sacrificium consideratur in se,
2 duo sunt de ejus essentia. *Unum* est protestatio, quam facere debet homo Divinæ excellentiæ, & supremæ potestatis, à cujus nutu pendet omnis creatura. *Alterum* est, destructio rei oblatæ, vel in totum, vel in parte, ad significandum, quòd Majestas Divina pro libito potest res nostras, & vitam nostram destruere. Card. de Lugo *d. disp. 19. sub n. 7.* ubi DD. allegat, & est doctrina S. Thomæ 2. 2. *q.*
3 *86. art. 1.* Quatenus verò Sacrificium consideratur in actione, tria sunt de ejus essentia. Primum. Ut actio illa sit instituta per publicam auctoritatem, ad denotandum illud summum opus Divini cultus, quod appellatur Sacrificium. Secundum. Ut actio illa fiat nomine totius populi, vel ad impetrandam remissionem peccatorum ejus, vel ad obtinendam eidem populo gratiam in hac vita, & gloriam in futura. Tertium. Ut fiat per legitimum Ministrum, idest per personam ad tale opus faciendum legitimè deputatam. Colleg. Salmanticen. *de Sacram. in genere d. tract. 5. cap. 1. num. 2.* & Gonet. *tom. 4. disp. 3. art. 3. num. 11.* Hinc est, quòd tam in vera Religione, quàm apud gentiles Sacrificia erant instituta non ad uniuscujusque placitum, sed ab auctoritate publica Victimarum immolationes fiebant pro incolumitate populi, & nemo poterat ea offerre, nisi essent assumpti ad Sacerdotium; idcircò Ozias Rex, cùm non 4
esset Sacerdos, & tamen Sacrificium offerre vellet, punitus est à Deo, & lepra percussus. 2. *Paralip. 26.* Sed de his omnibus plenè in sequentibus Decisionibus.

DECISIO IV.

ARGUMENTUM.

Quid sit Sacrificium? Et de ejus vera, atque propria definitione, complectente omnia, quæ concernunt actum Sacrificandi. Et præcipuè materiam oblationum. De oblatione filiorum Religioni. A quibus non sint recipiendæ oblationes? Quomodo eas Parochus recipere possit in Missa?

SUMMARIUM.

1 *Sacrificii vera definitio.*
2 *Sacrificium est Oblatio.*
3 *Oblatio tria significat.*
4 *Oblationis nomine veniunt quæcumque res Deo exhibitæ pro ejus cultu.*
5 *Infantes olim à parentibus Divino cultui offerebantur.*
6 *Infantes per parentes Religioni oblati, eam non tenebantur ingredi, nisi adulti ratam habuissent paternam oblationem.*
7 *Hebræi ter in anno aliquid Deo efferre tenebantur.*
8 *Christiani antiquitus oblationes frequenter faciebant Ecclesiis rerum mobilium, & immobilium.*
9 *Caroli Magni Imperatoris donationes factæ Romanæ Ecclesiæ.*
10 *Scotatio quid esset?*
11 *Oblationes, quæ non recipiebantur ab Ecclesia?*
12 *Oblatio tria requisita habere debet.*
13 *Oblatio facta Capellæ existenti intra Parochiam, vel Ecclesiam, cui debeatur.*
14 *Oblationes ab adstantibus Missæ olim ponebantur in Altari post recitationem Symboli.*
15 *Offertorium cantabatur, donec fideles dabant suas oblationes.*
16 *Organus hodie est loco Offertorii, quod cantabatur olim cum multis Psalmis.*
17 *Oblationes eorum, qui non erant communicaturi in Missa, non recipiebantur in Altari.*
18 *Nomina eorum, qui oblationes fecerant in Missa, publicè legebantur, & pro eis Celebrans orabat.*
19 *Memento tam pro vivis, quàm pro defunctis in Missa, quare secretò fiat.*
20 *Consuetudo rusticorum post Offertorium faciendi eleemosynam celebranti, osculando manipulum.*
21 *Decreta S. Congr. servanda in recipiendis oblationibus tempor. Missæ.*
22 *Celebrans potest accedere ad locum mulierum in Ecclesia pro oblationibus recipiendis.*
23 *Uvæ,*

23 *Uvæ, lac, & mel non offerebantur in Altari.*
24 *Oblatio, pressa significatione, innuit Sacrificium Missæ.*
25 *Christus bis Sacrificium obtulit, primò incruentum in Cœna: Secundò cruentum in Cruce.*
26 *Particulæ si portentur in Altari post oblatam Hostiam, an licitè consecrentur.*

UT sciamus ea omnia, quæ necessaria sunt ad actum Sacrificii ritè explendum, oportet ejus definitionem proponere, & diligenter examinare; ex ea enim resultat scire, *Quid sit Sacrificium?* Et quæ teneatur facere, qui ritè, & rectè intendit sacrificare. Cæterum cùm plures legantur definitiones tum apud Scholasticos, tum apud Moralistas, placet hic ponere illam, quam selegit Abelly *in Medulla Theol. part. 2. tract. 1. cap. 4. sect. 11. §. 1.* additis tamen aliquibus verbis pro complemento totius quidditatis Sa-
1 crificii in actu. Est autem hujusmodi. *Sacrificium est oblatio externa, soli Deo facta, qua in testificationem ejus supremi Dominii à legitimo ministro res aliqua sensibilis, & permanens, ritu mystico consecratur, & transmutatur, in loco, & super altari solemniter ad hoc deputato, pro remissione peccatorum, nec non præsenti, æternaque felicitate populi obtinenda.*

Singula verba sunt singillatim exponenda; ex eis enim constabit, Sacrificium in opere, seu actionem ipsam sacrificandi requirere conditiones quatuordecim, ut ritè, ac rectè peragatur.

2 Primò itaque dicitur, quòd *Sacrificium est oblatio;* hoc enim verbum oblatio est tamquam genus, quia est verbum genericum, & complectitur plures actiones, & varias species rerum, quæ Deo solent ab hominibus
3 offerri, & non sunt Sacrificia; præcipuè autem tria significat: Primò ea munera, quæ non Altari, sed Ecclesiæ extra Missam offerebantur. Secundò oblatio arctatur ad ea, quæ intra Missarum solemnia Altari inferuntur, sivè ad Sacrificium pertineant, sivè ab eo sint aliena. Et tertiò magis pressa significatione Oblatio innuit ipsum Sacrificium à Sacerdote Deo oblatum. De unoquoque sensu plura tum eruditionis, tum doctrinæ causa veniunt observanda.

Circa primum sensum, & quatenus oblatio significat ea munera, quæ non Altari, sed Ecclesiæ extra Missam offerebantur, observare oportet. Primò quòd nomine oblationis veniunt res quæcumque Divi-
4 no cultui exhibitæ. Sotus *de Justitia, & Jure lib. 9. q. 3. art. 1.* Sivè sint immobiles, sivè mobiles, sivè ipsæ personæ, ipsaque donatio facta sit Deo, & Ecclesiæ, vel inter vivos, vel causa mortis, vel in testamento, vel alio modo. *cap. Cum inter. De Verbor. significat. cap. Qui obligationes, & cap. Clerici. 13. quæst. 2.* Barbosa *de Appellativis Verb. Oblationes. Et de Jure Eccl. Univ. lib. 3. cap. 23. num. 1. 2. & 3.* Secundò est observatu dignum, quòd antiquitus non solùm personæ sui juris se offerebant Deo; sed etiam in-
5 fantes à suis Parentibus. Exemplum esse potest Samuel, qui Deo oblatus fuit per Annam Matrem suam, cùm dixerit: *Si dederis servæ tuæ sexum virilem, dabo eum Domino omnibus diebus vitæ ejus. 1. Reg. 1. 11.* De Sancto Bonaventura sic legitur in Breviario Romano *lect. 4. die 14. Julii: Cùm infans incidisset in vitæ periculum; Mater ejus vovit, si inde evasisset, se eum Religioni B. Francisci dicaturam.* Et de Sancto Andrea Corsino *die 4. Februarii lect. 4.* sic pariter legitur:
6 *Eum parentes precibus à Deo impetrarunt; & Beatæ Virgini spopondernnt.* Hi tamen filii sic oblati non tenebantur assumere statum Religiosum, nisi ratam habuissent paternam oblationem postquam ad annos discretionis pervenissent. *cap. Illud autem 20. q. 2. Et cap. Cum simus. De Regularib.* ut plenius demonstravi in tractatu de Eucharistia *Decis. 62. num. 16. & 17.*
7 Tertiò sciendum, quòd apud Hebræos erat præceptum de offerendis ter in anno rebus mobilibus in Divinum cultum, ut legitur in Deuter. *cap. 16. num. 17.* his verbis. *Tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei tui. Non apparebit ante Dominum vacuus, sed offeret unusquisque secundum quod habuerit.* Qui mos transivit in popu 8
lum Christianum, à quo pluribus sæculis servatum fuit Templis, & Ecclesiis donationes facere tum pro Divino cultu exercendo, tum pro Ministris Ecclesiasticis sustentandis; quarum usus ad solos Ecclesiasticos spectare decernitur in *cap. Hanc consuetudinem 10. quæst. 1.* Et quemadmodum pauperes offerebant panes, oleum, vinum, mel, ceram, & alia hujusmodi. Barbosa *de Jure Eccles. d. lib. 3. cap. 23. num. 4.* Magr. *in Hierolex. Verb. Oblatio.* Ita Reges, Principes, ac personæ nobiles offerebant possessiones terrarum, sylvas, campos, vasa aurea, argentea, atque pecuniam; ut notat Mabyllon. *in Liturgia Gallicana Append. 5.* ubi ponit testamentum S. Remigii Remorum Episcopi donantis vineas, & vasa argentea Ecclesiæ suæ; nec non testamentum illustris Matronæ Ermentrudis, in quo donaria multa. Et de donatione Caroli Magni facta Romanæ Ecclesiæ, aliisque
9 differit Emin. Card. Bona *Rer. Liturgic. lib. 2. cap. 8. sub num. 8.* ubi observat, quòd chartas oblationum antiqui Christiani ponebant super Altaria in signum irrevocabilis donationis; vel modicum terræ possessionum oblatarum; ut legitur *in cap. Ex litteris 2. de Consuetudine.* ubi quòd dicta cæremonia vocabatur
10 scotatio; idest perpetua oblatio. Quartò, sed nec illud est ignorandum; quòd Ecclesia refutabat plurimarum personarum oblationes. Videlicet I. Hæreticorum. Cardin. Bona *d. libr. 2. cap. 8. num. 5.* referens exemplum Eusebii Constantii Im-
11 peratoris Ariani Eunuchi, qui munera B. Petro obtulerat sub Liberio Papa, à quo tamquam illicita, & execranda fuerunt rejecta: nec non Marcionis, cujus ducenta sestertia, valoris quinque aureorum millium donata S. Petro Eleutherius Papa retinere noluit. II. Respuuntur oblationes dissidentium fratrum. *cap. Oblationes, 90. dist.* III. Opprimentium pauperes S. Thom. *2. 2. quæst. 86. art. 3.* IV. Sacrilegorum. *cap. Divino 12. q. 2.* V. Extrahentium servos suos ab Ecclesia. *cap. Miror. 17. q. 3.* VI. Raptorum. *cap. Super de Raptoribus.* VII. Usurariorum. *cap. Quia in omnibus. De Usur.* VII. Publicarum Meretricum. Glos. *in cap. 2. Verb. Dona dist. 90.* Barbos. *d. lib. 3. cap. 23. à num. 14. & seqq.* qui *num. 21.* advertit, supradictas prohibitiones procedere in oblationibus voluntariis, & quæ fiunt ad Altare; nam si quæ sunt jure debitæ, vel ratione prædiorum, vel Parochialitatis, seu habitationis; sunt etiam à prædictis exi-
12 gendæ extra Ecclesiam, ne supradictæ personæ sint melioris conditionis, quàm piè viventes. Ricciull. *de Personis, quæ in statu reprob. versantur. lib. 2. cap. 36.* & Barbosa *d. lib. 3. cap. 23. num. 13.* ubi confi-
derat tria requiri, ut oblatio sit verè oblatio. Unum quòd res detur Ecclesiæ. Alterum quòd detur à Fideli. Tertium de re licitè acquisita. *cap. Causa de Verb. significat. cap. Quia in omnibus. De usuris, & cap. Ex transmissa. de decimis.* Quintò tandem est sciendum, 13
inter Canonistas esse celebrem quæstionem illam; ad quem spectent oblationes factæ alicui Capellæ, vel Imagini Sacræ existenti intra Ecclesiam Parochialem; vel intra Parochiam? In qua tres sunt opiniones. Una tenet, eas spectare ad Parochum. Altera, quòd pertinent ad Capellanum. Tertia, quòd sint administrandæ per Patronum, etsi laicum, ejusdem Capellæ, vel Imaginis. Ita DD. moderni, qui antiquos cumulant. Barbos. *de Jure Eccl. lib. 3. cap. 13. num. 22.* Belletus *de Bonis Cler. part. 1. 2. 3. num. 3.* Nicol. *in Lucubrat. Can. lib. 5. tit. 39. num. 181.* Rochus *de Jure patr. Verb. Onerosum. n. 2.* Fagnan. *in cap. Pastoralis à n. 14. & seqq. De his quæ fiunt à Prælat.* Card. de Luca *de Paroch. disc. 32.* & Rota *part. 5. rec. decis. 37.* ubi concordantur opiniones, dicendo in hac materia oblationum, esse attendendam mentem offe-

rentium, & si hæc non sit cognita, servandam esse consuetudinem Regionis, qua non extante, Parocho esse concedendas ipsas oblationes, expendendas tamen in ornamentis ejusdem Imaginis, vel Capellæ.

In secundo sensu oblatio arctatur ad ea, quæ intra Missarum solemnia Altari inferuntur; sivè ad Sacrificium pertineant, sivè ab eo sint aliena, & de his oblationibus differunt Emin. Card. Bona *Rer. Liturgic. lib. 2. cap. 8. num. 4.* Magr. *in Hierolex. Verb. Oblatio.* & *in Verb. Offertorium*, & Gaspar. Ivenin. *in Commentar. Historico Dogmatic. de Sacramentis tom. 1. dis-*
14 *sert. 5. quæst. 8. cap. 8. art. 2. §. 2. pag.* 477. Ex quarum scriptis hæc notanda veniunt. Primum, quòd per integra decem primitiva sæcula mos fuit in Ecclesia Catholica, ut fideles, qui Missæ adstabant, recitato per celebrantem Symbolo, accederent ad Altare, & offerrent tum panem, & vinum pro Sacrificio; tum alios fructos pro usu Ecclesiæ, & Ministrorum, nempè oleum, incensum, legumina, novas spicas, uvas, lac, mel, agnos, & similia. De hoc usu loquitur textus in *cap. Omnis Christianus, de Consecr. dist. 1.* S. Augustinus *epist.* 122. & Durant.
15 *lib. 2. cap.* 26. Secundum, quòd interim dum fiebant oblationes, cantabatur offertorium, quod erat compositum ex pluribus versibus, & psalmis, & diù durabat, usquequò terminarentur oblationes; hodie ve-
16 rò resecata longitudine offertorii, successit Organus, qui sonat usque ad Præfationem. Tertium, quòd ipsæ oblationes recipiebantur coram Altari, & Celebrante per Ecclesiasticos Ministros, à quibus deligebatur panis, & vinum pro Sacrificio, & in tanta quanti-
17 tate, quæ sufficeret pro communione cleri, & populi. Quartum, quòd non admittebantur ad oblationem, qui non erant communicaturi; & ideò Pœnitentes consistentes appellati, idest quibus indulgebatur, ut totam Missam audirent, quia prohibiti erant communicare, non offerebant. Multò minus recipiebantur oblationes aliorum publicorum peccatorum, ut dictum est supra. Quintum, quòd laici, & eò minùs feminæ non ingrediebantur Sanctuarium pro oblatione in-
18 ferenda; sed extra septa Altaris recipiebantur oblata. Sextum, quòd completa oblatione, legebantur nomina eorum, qui obtulerant; pro quibus specialiter celebrans Deum orabat; ut legitur in LXXX. exemplaribus antiquissimi Missalis Gothici, relatis per *Mabyllon de Liturgia Gallicana lib. 3.* & *ibid. in Missali Gallicano pag.* 333. Quæ quidem nominum publica recitatio degeneravit in aliquorum ambitionem, quam reprehendit *S. Hieronym. in cap.* 18. *Ezechiel.* & *lib. 2.*
19 *in Hierem. capit.* 11. Quare statutum, ut secretò fieret mentio offerentium in canone, ante consecrationem pro vivis, post consecrationem pro Defunctis, ut fit etiam hodie à Sacerdote in utroque Memento. Septimum, quòd post sæculum decimum diminuta devotione populi erga Eucharisticam Communionem, recesserunt ab aula oblationes pro Sacrificio Missæ, ad quarum similitudinem in pagis, & villis remansit consuetudo, ut finito offertorio, Parochus se vertat ad populum, & ab eo pecuniariam eleemosynam pro obla-
20 tione recipiat; porrigendo illi osculandum, vel manipulum, vel Crucifixi Imaginem, ut hisce temporibus videmus. Octavum, ad tollendos autem abusus modernos circa has oblationes cum osculo pacis, vel
21 manipuli, emanarunt sequentia decreta, S. Congregationis Concilii, ac S. Rituum, relata per Gavant. *in Rubr. Miss. part. 2. tit. 7. num. 5.* & Bissum *in sua Hierurgia tom. 2. Verbo Oblatio pag.* 149. videlicet: quòd celebrans non circumeat Ecclesiam pro oblatione recipienda; sed aliquantulum se retrahat èmedio Altaris. Quod non porrigat patenam populo osculandam. Quodque in Oratoriis privatis non recipiantur
22 oblationes. Potest tamen Parochus accedere ad infimum locum Ecclesiæ, ubi mulieres manent separatæ à viris, & ibi earum oblationes in Missa recipere. Fagnan. *in cap. Pastoralis. num.* 40. & 41. *De his, quæ fiunt à Prælat. tom. 4. pag.* 267. Nonum, In nonnullis Ecclesiis Occidentalibus, & præcipuè Gallicanis mos adhuc viget, ut in certis Missis solemnibus, certisque aliis diebus festivis populi offerunt panem, & vinum in Missa, ut advertit Ivenin *d. §. 2. in fin. pag.* 479. Decimum tandem notandum est, quòd antiquis temporibus, quando frequentes erant fidelium oblationes in Missa, vetitum fuit offerre ad Altare 23
tum uvas, tum lac, & mel, ob abusus, qui irrepserant in eorum consumptione; ideoque extra Altare cum aliis rebus oblatis ponebantur, ut deservirent vel pro ministrorum alimentis, vel pauperum eleemosynis; ut ex vetustioribus Patribus, ac Synodis notat Emin. Cardin. Bona *d. lib. 2. cap. 8. num.* 4. & Card. de Lauræa *in Epitome Canon. Verb. Oblatio.*

In tertio sensu, de quo supra, *Oblatio* magis pressa significatione innuit ipsum Missæ Sacrificium per Sacerdotem Deo oblatum; siquidem antiqui Patres fre- 24
quenter, quando Sacrum Missæ Sacrificium nominare volebant, illud Oblationem vocabant; ut ostendit Pamellius *ad lib. Tertullian. de Cultu femin. cap.* 11. Ennodius Ticinen. S. Augustinus, Optatus, & alii relati per Card. Bona *Rer. Liturgic. lib. 1. cap. 3. n. 2. Vers. Quintò*: & hoc pluribus causis, & rationibus. Prima, quia sic Missam Spiritus Sanctus designavit per os Malachiæ, appellando eam Oblationem mundam: *In omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo Oblatio munda. Malach.* 1. 11. ut doctè confiderat Emin. Card. Bellarm. *lib. 1. de Missa. cap.* 10. Secundò, quia Christus Dominus ideò carnem mortalem induit, ut eam offerret pro nobis æterno Patri in oblationem. Undè S. Jo. Chrysost. ait: *Incarnatus est ex nostra substantia, & factus est nobis Summus Pontifex, & obtulit carnem suam*: quod habetur *in cap. Semel immolatus est. De Consecr. dist. 2. in cap. Firmiter. De Summa Trinit.*, & Conc. Trid. *sess. 22. cap.* 1. Tertia, quia Christus Dominus bis hanc Oblationem fecit, incruentam unam, quando in cœna cum discipu-
lis consecravit panem, & vinum, & in suum corpus, 25
& sanguinem conversum obtulit æterno Patri; cruentam alteram, quando crucifixus fuit à Judæis. Emin. Card. de Lauræa *de Incarnat. disp. 2. num.* 18. & *ead. disp. 22. art. 5. per totum.* Et novissimè Ivenin *in Comment. Histor. Dogmat. tom. 1. Dissert. 5. cap. 2. pag.* 402. Et ex his omnibus clare patet, jure optimo Sacrificium definiri, & vocari *Oblationem*; non solum quia verbaliter Oblatio bis fit in Missa; una antè consecrationem, dum Sacerdos offert Hostiam positam super Patena, dicendo: *Suscipe Sancte Pater* &c. Et vinum in Calice cum illis verbis: *Offerimus tibi Domine* &c. Altera statim post consecrationem, recitando Orationem illam: *Unde & memores Domine*, in cujus fine dicitur, *offerimus preclaræ Majestati tuæ de tuis dõnis, ac datis, Hostiam puram ✠ Hostiam Sanctam ✠ Hostiam immaculatam, ✠ Panem sanctum ✠ vitæ æternæ, & Calicem ✠ salutis perpetuæ*. Sed præcipuè quia ipsa consecratio, quam facit Sacerdos in persona Christi habet rationem Oblationis, ut dicemus infra *Decis. XXXI.* Sed dicet aliquis: Si post factam oblationem Hostiæ, & Calicis prima vice, 26
deferantur ad Altare particulæ consecrandæ, poteruntnè licitè consecrari? Negat Bonac. *de Sacrific. disput. 4. quæst. ult. punct. 6. num.* 6. Affirmat Possevin. *de Officio Curati cap. 2. n.* 2. Diana *part. 2. tract. 14. resol.* 71. & *part. 6. tract. 6. resol.* 7. Quæ sunt collocatæ in Coordinato *tom. 2. tract. 1. resol.* 214. & *resol.* 215. ubi ex DD. ibi allegatis tenet, posse licitè consecrari quocumque tempore deferantur ante consecrationem Hostiæ majoris, si aliqua justa causa intercedat, & satis sit, si mente offerantur Deo; & hoc idem concedit Quartus *in Rubr. Missal. part. 2. tit. 7. dub. 2.* & 3. nec non Tamburin. *de Sacrific. Missæ lib. 2. cap. 5. §. 2. num. 6.*

DECI-

DECISIO V.

ARGUMENTUM.

Quare in Definitione Sacrificium dicatur oblatio externa? Quare omnes oblationes non sint Sacrificia?

SUMMARIUM.

1 *Cultus Divinus tripliciter offerri potest Deo.*
2 *Homo tenetur Deum colere Anima, Corpore, & Rebus externis.*
3 *Homini convenit recognoscere Superiores suos cum oblatione rerum externarum.*
4 *Sacrificia quare peracta cum rebus externis?*
5 *Oblationes omnes factæ in honorem Dei, quare non sint Sacrificia?*

NOn solum definitur Sacrificium, quòd sit *Oblatio*, sed ulterius, quòd sit *Oblatio externa*; quocirca in præsenti quærendæ sunt rationes, ob quas addita est hæc vox *Externa*. Quæ quidem sunt quatuor. Prima est, quia homines naturali lege ad colendum Deum ob summam ipsius excellentiam, & supremum omnium dominium, tenentur. Hic au-
1 tem cultus exhiberi potest tripliciter. *Primò* per actus merè internos, quibus credimus Deum esse; ipsumque reveremur, & diligimus. *Secundò* per actiones externas imperatas à Religione, & ordinatas ad ejus reverentiam, ut per Psalmodiam, & alias orationes vocales, genuflexiones, & adorationes. *Tertiò* per res externas nobis à Deo datas, & quas possidemus; quarum aliquas offerimus ad cultum ipsius Dei, & in protestationem suæ excellentiæ, & hu-
jusmodi erant Sacrificia, in quibus offerebantur Deo res pretiosiores ad prædictum finem; juxta illud 1. *Paralip. cap.* 29. *Tua sunt, & de iis, quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi*. Secunda ratio est, quoniam homo recipit à Deo sicut à primo, & supremo
2 omnium principio animam, corpus, & res externas. Ergo tenetur Deum colere anima, corpore, & rebus externis. Tunc autem per res externas Deum colit, quando eidem illas offert pro ejus Divino cultu, præcipuè in Sacrificio. Igitur in definitione Sacrificii dicitur, quòd est *Oblatio externa*. Tertia ratio est. Homo tenetur Deum colere, & ei se subdere tam, quam primo, & supremo principio secundum modum convenientem, & naturalem eidem homini. *S. Thom. 2. 2. q. 85. art.* 1. Sed modus homini connaturalis, &
3 proprius est uti rebus externis, & sensibilibus ad recognoscendum Superiores suos, & eis honorem exhibendum, prout faciunt vassalli, & subditi, qui offerunt res Dominis suis in signum supremæ potestatis, seu dominii super ipsis. Ergo etiam ad exercendum
4 cultum Divinum, & protestandum, Deum esse omnium supremum Dominum, conveniens fuit, ut Sacrificium peragereturin rebus externis; & sic in definitione dicitur, *Sacrificium esse Oblationem externam*. Quarta tandem ratio est, propter quam Sacrificium appellatur Oblatio externa; ut scilicet distinguatur ab aliis actibus Religionis, & latriæ internis, qui per homines eliciuntur in protestationem excellentiæ Divinæ, & ejus supremi Dominii, & exercentur per fidem, spem, & charitatem. Ita Colleg. Salmantic. *De Incarnatione tom. 1. tract. 21. disp. 31. dub. 1. §. 1.* & Mastr. *in Theol. Mor. disp. 19. n. 31.*

Sed dicet aliquis: Si Sacrificium distinguitur ab aliis actibus internis Religionis, quia est oblatio externa; ergo convenit, & est idem cum aliis actibus externis, & præcipuè cum aliis oblationibus, quæ fiunt Deo; & secundùm hanc rationem omnes oblationes erunt Sacrificia; præcipuè si consumentur, & destruantur in honorem Dei, ut incensum, thymiama, candelæ, & similia?

Respondetur negando consequentiam; & ratio di-
versitatis est, quia ad essentiam Sacrificii non suffi- 5
cit, quòd res externa offeratur Deo, & immutetur, seu destruatur in protestationem ejus supremi Dominii; sed opus est, quòd illa oblatio, & rei immutatio sit divinitus ordinata ad significandum supremum actum latriæ in protestationem Divinæ excellentiæ; idcircò combustio thymiamatis, incensi, olei & cujuscumque alterius rei oblatæ in Divinum cultum, non possunt dici Sacrificia, quia non sunt divinitus ordinatæ ad significandam Dei Excellentiam supremam, ut doctè explicat Baldellus *tom. 2. Theol. Mor. lib. 3. disp. 3. num.* 10.

DECISIO VI.

ARGUMENTUM.

Explicantur illa verba definitionis, *Soli Deo facta*. Ostenditur Sacrificium nulli deberi præter Deum. Quæritur an saltem Christo Domino offerri possit Sacrificium ut homini? Narrantur actus latriæ interni, & externi, & quæ sint Adorationis signa? Ostenditur, quàm grave sit scelus eorum, qui Dæmonibus sacrificant, & quibus pœnis sint plectendi.

SUMMARIUM.

1 *Sacrificium non potest offerri nisi soli Deo.*
2 *Sacrificium visibile exterius est essentiale signum Sacrificii invisibilis interni.*
3 *Deus est principium omnium rerum, & eas potest ad libitum destruere.*
4 *Homini nefas est, se submittere alteri, quàm Deo.*
5 *Adoratio quid sit? Et undè dicatur? Et quotuplex sit?*
6 *Adoratio est triplex. Interna, Externa, & Mixta.*
7 *Mardochæus quare recusabat adorare Amanum?*
8 *Adoratio alia civilis, quæ competit hominibus; alia sacra, quæ Deo, & Sanctis præstatur.*
9 *Adoratio Sacra Triplex est; Latriæ, Hyperduliæ, & Duliæ.*
10 *Adorationis internæ signa, quæ sint?*
11 *Adoratio interna distinguitur ab actibus fidei, spei & charitatis.*
12 *Adorationis Sacræ, & externæ actus qui sint?* & num. 26.
13 *Genuflexio quare sit actus adorationis?*
14 *Detectio capitis quare sit adorationis signum?*
15 *Hebræi quare orent capite cooperto?*
16 *Mulieres quibus de causis procedere debeant velato capite?*
17 *Manuum elevatio signum adorationis.*
18 *Manibus junctis orare quid significet?*
19 *Brachiis expansis orare quid innuat?*
20 *Manus extollunt multi erga Hostiam elevatam, & Cur?*
21 *Luna recenter visa Mahometani extendunt ad eam manus, & sibi trahunt oculos.*
22 *Pagani elevabant manus ad Solem, & oculos sibi tangebant, in signum adorationis.*
23 *Osculatio est signum Adorationis. Et quare?*
24 *Papæ pedes quare catholici deosculentur?*
25 *Manus nostræ deosculatio cur fiat, dum alium salutamus?*
26 *Sacrificium incommunicabile est cuicumque creaturæ; & non licet eo uti erga Angelos, vel erga Sanctos.*
27 *Sacrificium an Christo Domino possit offerri tamquam Homini? Negativa sententia. 28. Affirmativa. 29.*
30 *Sacrificium dirigitur etiam Christo ut homini in Missa de septem doloribus Deiparæ.*

31 *Sacrificium offerre dæmonibus, ut faciebant Judæi Idolo Moloch, quàm impium, & inhumanum.*

32 *Strygæ, lamiæ, ac magi Sacrificia offerunt Dæmonio, à quo summè desiderantur.*

33 *Sacrificantes Dæmoni sunt denuntiandi S. Officio Inquisitionis, & ibi puniendi.*

1 SAcrificium esse oblationem *Soli Deo factam* dictum est in definitione; est enim de fide, quòd Sacrificium non potest offerri nisi Deo, cùm sit cultus latriæ omninò supremus: & Sacrificium visibile,
2 quod offertur exteriùs, est essentiale signum Sacrificii invisibilis, quod offertur interiùs in ipsis cordibus offerentium; & quod esse debent ipsi offerentes, ut docet S. August. *lib. 5. de Civitate Dei cap. 5. & lib. 10. cap. 19. tom. 5.* Siquidem Sacrificio res oblatæ immutantur, & consummuntur, ut infra dicemus, & hoc
3 modo significatur, Deum esse supremum reum principium, qui res produxit, potestque eas destruere, transmutare, & in nihilum redigere, inter quas res se constitutum protestatur Sacrificans; & magna cum proportione significat internam animi sui submissionem erga Deum, tamquam celsissimum Dominum excellentiæ incomparabilis, cui propterea, & non alii hoc signum submissionis internæ, & externæ convenit; &
4 sic Sacrificium soli Deo offertur, qui solus est primum principium omnium rerum creatarum; & ultimus finis beatificationis hominum, quibus nefas esset alteri se submittere, dare, aut offerre, ut latiùs probant S. Thom. 2.2 *q. 85. art. 1. & 2.* Suar. *in 3. p. tom. 3. disp. 72. sect. 1. & 2.* Baldell. *in Theol. Mor. tom. 2. lib. 1. disp. 62. n. 7.* Colleg. Salmanticens. *tom. 10. De Incarnat. disp. 35. n. 21.* ubi Sacrificare collocat inter celebriora signa Adorationis latriæ, quæ soli Deo præstatur. Et Emin. Card. de Lauræa *eod. tract. de Incarnat. disp. 29. n. 36. & seqq.*

Sed dicet aliquis: Quæ sunt signa Adorationis La-
5 triæ? Respondetur Adorationem, (quæ est *honor exhibitus alicui cum nota submissionis;* & quæ derivat non *ab oro*, sed *ab ador*, frumentum scilicet Sacrificio destinatum; nam etiam apud gentiles actio Sacrificandi erat actus adorationis in signum supremæ existimationis. Card. de Lauræa *de Incarnat. d. disp. 29. num. 1.*) triplicem esse; Internam tantùm, Externam
6 tantùm, & utroque modo internam, & externam simul. Interna consistit in actibus intellectus, & voluntatis, quibus homo judicat, & existimat, quòd alicui propter ejus excellentiam honor, ac reverentia supra cæteros debeatur; & vult ei actus reverentiæ, & obsequii præstare, tenendo eum ut talem, illum diligendo, & præferendo cæteris. Adoratio externa tantùm consistit in obsequiis visibilibus honorationis, submissionis, & præferentiæ sine interna existimatione, quòd illi debeantur, de qua dari potest exemplum Judithæ, quæ *Holofernem adoravit, prosternens se super terram:* ut in ejus libro *cap. 10. Vers. 20.* Et de Amano, coram quo *cuncti Servi Regis, qui in foribus Palatii versabantur flectebant genua, & eum adorabant. Esther. cap. 3. Vers. 2.* Quamvis eum non crederent adorationе dignum, sed illum in eorum cordibus despicerent, & tantummodo adularent; ut faciunt (ait Eminent. Card. de Lauræa *d. disp. 29. num. 2.*) major pars aulicorum; quibus addere possumus omnes fictos amicos, adulatores, & assentatores, quibus plenus est mundus. De unoquoque eorum verificatur, quod legitur in Isaia *cap. 2. num. 13. Populus iste ore suo, & labiis suis glorificat me; cor autem ejus longe est à me.* Mardochæus autem recusabat supradictum Amanum adora-
7 re; *ut ibid. cap. 3. Vers. 2.* Sed cur ita? Respondetur, vel quia Aman habebat in vestibus pictas Deorum Imagines, & Mardochæus timebat idololatriam committere, si ante eas genuflecteret. Vel quia Aman volebat adorari cultu latriæ, qui soli Deo debetur; unde ait Mardochæus: *Timuì ne honorem Dei mei transferrem ad hominem. Esth. cap. 15. Vers. 14.* Interna autem, & externa simul Adoratio importat utrosque actus de quibus infra. Porrò Adoratio alia iterum est Civi- 8
lis, & profana, quæ puris hominibus fieri potest. Alia est Sacra, quæ Deo, & Sanctis debetur, & hæc subdividitur in *Latriam, Duliam, & Hyperduliam.* 9
Prima soli Deo præstatur, secunda Sanctis, tertia Deiparæ; cui excellentior adoratio, quàm aliis Sanctis debeatur; ut latè Theologi, & præcipuè Collegium Salmantic. *dict. tom. 10. De Incarnatione disp. 35.* His prænotatis:

Signa Adorationis internæ secundùm aliquos erga
Deum, quæ dicitur *Latria*, sunt actus fidei, spei, & 10
charitatis, quos homo elicit in corde suo reflectendo ad Deum, in ipsumque credendo, ac sperando, atque illum diligendo. *Ita præter cæteros* Alex. de Ales *3. p. q. 30. membr. 1. art. 2.* Cordub. *lib. 1. q. 5. not. 2.* & Gabriel *in 3. dist. q. 9. unica art. 3. Et in Canone Missæ lect. 49. pag. mihi 426.* ubi ita ait: *Interior latria dicitur actus fidei, spei, & charitatis secundùm B. August. in Enchir. cap. 2. & seq. Hi enim soli in Religione, quæ Deus colitur, sequendi sunt; ut ibid. dicit c. 3. Harum namque virtutum actibus debita Deo reverentia exhibetur. Unde quoties actum fidei, spei, aut charitatis elicio, toties Deum colo, Deum veneror, Deum adoro.* Contrarium tamen docet Colleg. Salmantic. *cit. tom. 10. de Incarnatione disp. 35. n. 7. 8. & 9.* ubi fusè probat, adorationem esse actum Religionis distinctum à 11
fide, spe, & charitate; quæ quidem adoratio interna consistit in mentali submissione ad Deum, & locutione interiori, ad modum Angelorum, qui sine expressione vocum externarum loquuntur, & Deum adorant, ac benedicunt, ut fusiùs docet idem Colleg. Salmant. *tom. 3. de Angelis tract. 7. disp. 15. dub. 2.* Idcircò tunc Deum colit homo adoratione interna, quando eum in corde suo benedicit, adorat, laudat; & mente ejus excellentiam, ac eminentiam reveretur, ac suspicit.

Externæ autem Adorationis simul cum interna (ut
de illa ficta Adulatorum nihil dicamus) signa sunt se- 12
quentia. I. Est Sacrificium, de quo in præsenti agimus; & soli Deo debetur. II. Est genuflexio, cujus exempla plurima habentur in Scriptura Sacra, *ut Gen. 41. Isa. 45. Luc. 22. Actor. 21. ad Rom. 14. & alibi sæpè.* Et ratio est, quia qui genuflectit, illa actione sit
alio minor, & sic se constituit inferiorem respectu illius, quem adorat. III. Signum est Prostratio, idest humilis procubitus ad terram; quæ importat eamdem inferioritatis, & depressionis figuram. Ita oravit Christus in horto Patrem suum; sic orat Ecclesia in Parasceve; & ubi agitur de implorando auxilio Divino in magna calamitate. IV. Signum est detectio 14
capitis; qui enim ita facit coram alio, quasi præsentat, & offert nobilissimam sui partem, in qua omnes sensus vigent; undè protestatur sui subjectionem, & indicat se paratum ad alterius obsequium; nosque Christiani utimur hoc signo in Templis, & in functionibus Sacris. Contrarium servabant olim Hebræi 15
in Sacrificiis; prout etiam hodie faciunt, cùm orant, nam capita cooperiunt, ut videmus in praxi, & notat *Abulens. in cap. 13. Levit. q. 10.* & Torre *q. 84. art. 2. disp. 5. num. 15.* & illi quidem ad imitationem Moysis, qui ut vidit Deum in Rubo abscondit faciem. Nos secus ad exemplum Apostolorum, dicente Paulo 1. *Cor. 11. Omnis vir orans, aut prophetans velato capite, deturpat caput suum.* Et infra: *Vir quidem non debet velare caput suum.* Et ita decet nos Christianos ad distinctionem Judæorum; nam tegumentum capitis signum est servitutis; & detectio liber- 16
tatis. Mulieres autem, ut ait Apostolus, eodem loco, debent orare velato, & cooperto capite, ob pudicitiam, & honestatem; & propter Angelos, idest Sacerdotes, & Ministros templi, ut explicat *Colleg. Salmantic. d. q. 35. num. 22.* ubi invehit contra immodestiam feminarum, quæ non solùm procedunt

cedunt non velato capite, & facie, sed etiam scapulis, pectore, & brachiis, quas jampridem reprehen-
17 debat *Clemens Alexandr. in Pædagogo lib. 2. cap. 10.* V. Signum Adorationis est manuum elevatio, juxta illud *1. Tim. 2. Volo viros orare in omni loco, levantes puras manus.* Quod de Moyse habetur *Exod. 17.* Et in Psal. 140. 2. *Elevatio manuum mearum Sacrificium Vespertinum.* Et denotat indigentiam Superioris virtutis,
18 & auxilii, quod expostulat, qui manus elevat, & quasi porrigit, ut accipiat: & qui manibus junctis sic orat, ostendit se subditum, & infimum: at qui
19 brachiis expansis, denotat Crucem, & passionem Christi ob cujus merita præstolamur exaudiri. Antiquitùs in elevatione Hostiæ consecratæ fideles attol-
20 lebant manus. *Tertull. de Spectaculis cap. 25.* & in Melita, multisque Italiæ locis solent rustici extendere palmas versus Hostiam elevatam; & tangere postea proprios oculos, quem actum faciebant gentiles
21 oriente Sole, & Mahometani faciunt, Luna recenter visa; unde inter Christianos mos iste creditur, quòd tempore S. Leonis Papæ introductus fuerit; nam Romani solebant ejus tempore, more paganico
22 hos actus in reverentiam Solis agere; quos idem Papa *serm. de Nativitate* increpat. Magri *in Hierolexic.*
23 *Verb. Hostia. in princ.* VI. Adorationis signum est osculatio, sivè reverentis osculi impressio; ideò Crucem, Sacrasque reliquias osculamur in signum adorationis. Congruentia hujus signi in eo consistit, quòd dum os, quo spiritum trahimus, & emittimus, applicamus alterius manibus, aut pedibus, significamus, totam vitam nostram à potestate ejus, quam indicat manus, pendere; subdique illi, cujus pedes osculamur. Et ita Sunamitis osculabatur pedes Elisei; & Maria Magdalene pedes Christi; & Catholici osculantur pedes Papæ, juxta antiquissimum Ecclesiæ u-
24 sum, de quo Magri *in Hierolex. Verb. Sandalia;* ubi notat Papam deferre crucem in collo pedis, *ad ostendendum, humilitatis causa, quòd talis reverentiæ actus non sibi, sed Cruci Christi deferatur.* In civilibus autem salutationibus solemus manum nostram osculari, & ad eum, quem honoramus, extendere; cùm enim oscu-
25 latio sit signum adorationis; & non semper possimus accedere ad rem adoratam, aut illam in se osculari non deceat, loco ejus consueverunt homines manum propriam osculari; & per eam quasi osculum mittere. Ita *Colleg. Salmantic. d. tom. 10. De Incarnat. disp. 35. num. 23. Vers. sextum* ubi *n. 24.* advertit, omnia supradicta signa, cum pendeant ab interna intentione hominis esse communia tam latriæ, quàm duliæ; ideoque adhiberi posse tam in adoratione Dei, quàm
26 in honore Sanctorum; excepto tamen Sacrificio, quod est peculiari adorationi Dei appropriatum; & est incommunicabile cuicumque creaturæ; ita ut non liceat eo uti erga Angelos, vel erga Sanctos, ut ex auctoritatibus SS. Patrum demonstrat Gonzalez *in Commentar. ad cap. Quidam 2. num. 9. de Celebrat. Missar.* VII. Alia etiam signa adorationis tam latriæ, quàm Duliæ communia sunt: constructio Templorum, & Altarium; Lampadarum accensio, Thuris combustio, Laudum recitatio; Festorum dierum celebratio, Processionum, & publicarum orationum institutio; quibus juxta fidelium intentionem Deus, & Sancti adorantur, & coluntur; ut eruditè probat Emin. Card. de Lauræa *in d. tract. de Incarnatione disp. 29. art. 3.* ubi *num. 51.* iterum excipit Sacrificium, quod soli Deo debetur.

Sed dicet aliquis: Cùm Sacrificium nulli creatu-
27 ræ, Angelis, aut Sanctis conveniat, poteritnè saltem Christo Domino offerri tamquam Homini?

Pro negativa facit: *Primò*, quia Sacrificium offertur
28 Deo, quia est primum rerum principium, & ejus dominium est supremum. Sed Christus Dominus, ut homo non est tale. Ergo etsi ratione Verbi, & Deitatis ei sacrificium conveniat; tamen ut homini offerri non potest. *Secundò*, res oblata debet esse alia ab eo, cui offertur. Sed Christus est res oblata. Conc. Trid. *sess. 22. cap. 2.* Ergo ipsimet offerri non potest. *Tertiò:* Ecclesia numquam offert Sacrificium Christo; sed æterno Patri, dum in Missa ait, *Suscipe Sancte Pater &c.* & Toti SS. Trinitati, ut in illa oratione, *Suscipe Sancta Trinitas hanc oblationem.* Ergo. Hanc opinionem tenet Vasquez *disp. 96. num. 61. & 62.* Et Emin. Card. de Lauræa *de Incarnatione d. disp. 29. num. 84.*

Pro affirmativa facit: *Primò*, quia Christus adoran-
29 dus est adoratione latriæ, non solùm ut Deus, sed etiam ut Homo; quia Humanitas Christi ut unita Verbo, includit ipsum Verbum, & dicit totum Christum. Emin. Card. de Lauræa *de Incarnatione d. disp. 29. num. 68. & seqq.* & Mastrius *in 3. disp. 2. num. 206.* Sed Sacrificium est actus latriæ; ergo offerri potest Sacrificium etiam Christo. *Secundò*, per communicationem idiomatum ea, quæ conveniunt Deitati, conveniunt etiam Humanitati. Mastr. *d. disp. 2. num. 206.* Sed Deitati convenit Sacrificium: Ergo & humanitati; & sic ipsi Christo. *Tertiò*, majus beneficium est Redemptio, quàm creatio; juxta illud *in Præf. Exultet. Quid enim nasci profuit, nisi redimi profuisset.* Sed Sacrificium offertur Deo tamquam Creatori, à quo esse habemus. Ergo offerri poterit etiam Christo, à quo redempti sumus.

Hanc affirmativam opinionem tuetur *Colleg. Salmanticen. d. tom. 10. de Incarnat. disp. 35. num. 50.* ubi allegat auctoritatem S. Athanasii *lib. 1. de Incarnat. Verb.* parùm à principio, qui de Corpore Christi agens, inquit: *Et quia Increati corpus factum est, ideò ejus Corpus dicitur, cujus factum est. Ac proinde illi sacra offertis, adhibetisque vestram adorationem; eaque de causa ritè, legitimaque ratione adoratur, & divina adoratione colitur.* Quibus verbis Sanctus Doctor ostendit pari passu ambulare oblationem sacram; idest Sacrificium, ac divinam adorationem, scilicet latriæ. Nec dissimilis est sententia S. Gregorii Nisseni, ita dicentis: *Christus est Sacerdos in æternum, qui est ovis sacrificii, est sacerdos sacrificans, & est susceptor Sacrificii cum Patre suo.* Ita in *lib. de Fide ad Simplicium*, & refertur *à Mandesio in Theologia Catechetica lib. 5. cap. 24. num. 264.* Et hac retenta opinione resolvuntur rationes contrariæ, per idem *Colleg. Salmanticen. d. num. 50.* dicendo *ad primam*, quòd licèt Humanitas Christi non sit primum omnium principium, tamen tamquam unita Verbo æqualiter coadoratur cum Verbo in ipso Christo; & sic etiam ei offerri potest Sacrificium. *Ad secundam*, quod cùm in Christo sint duæ naturæ, non implicat, ut respectu unius, (scilicet humanæ) sit res oblata, ac victima; & respectu alterius, (nempè Divinæ) sit ille, cui sit oblatio; rectè enim tali pacto idem Christus exercere potest officia creditoris, & debitoris; Domini, ac servi; Superioris, & inferioris. *Ad tertiam*, quòd quæstio non cadit in facto esse, sed in fieri posse; certum est enim quòd Ecclesia offert Sacrificium non Christo, ut homini, sed Trinitati Sanctissimæ. Sed si offerretur etiam Christo Domino, non esset illicitum; quod non obscurè indicavit S. Augustin. *lib. 10. de Civit. cap. 20.* his verbis: *Cùm in forma Dei Sacrificium cum Patre sumat, tamen in forma servi sacrificium maluit esse, quàm sumere, ne vel hac occasione quisquam existimaret cuilibet sacrificandum esse creaturæ.* Quibus verbis supponitur, non esse repugnantiam intrinsecam ex parte objecti, quin Christo ut homini possit etiam Sacrificium offerri, etsi ob humilitatis virtutem noluerit; ut considerat Emin. Card. de Lugo *de Incarnat. disp. 34. n. 46.* qui hanc opinionem approbat, & cum eo Suarez *in p. p.* S. Thomas *disp. 62. sect. 2.* Neque contra est Aversa *ead. quæst. sect. 1. §. Nonò demum.* In facto tamen soli Deo Sacrificium offertur; non Christo, ut homini, neque Deiparæ, neque Angelis, neque Sanctis; etsi Missæ celebrentur in eorum honorem, ut declaravit Concil.

Trid. *d. sess.* 22. *cap.* 3. ubi Barbosa colligit Theologos de hac re tractantes, & advertit idem Card. de Lauræa *d. disp.* 29. *n.* 55. & *n.* 265.

30 Est tamen notatu dignum, quòd in Missa in Festo Beatæ Mariæ Virginis de septem Doloribus, quæ celebratur *feria* 6. *ante Dominicam Passionis*, in oratione secreta sic Ecclesia loquitur: *Offerimus tibi preces, & Hostias Domine Jesu Christe humiliter supplicantes &c.* Hostias autem offerre, est offerre Sacrificium, ut supra demonstratum est. Ergo etiam Christo, ut homini offertur: subdit enim ibi Ecclesia: *Meritis passionis tuæ*, quæ passio non in Christo tamquam Deo, sed tamquam homine consideratur.

31 Ex his comprehendere licet, quàm magnum fuerit facinus Hebræorum dæmonio sacrificantibus; de quibus scriptum est in *Psalm.* 105. *Ver.* 37. & 38. Quòd *immolaverunt filios suos, & filias suas dæmonibus, & effuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum suorum, & filiarum suarum, quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan*. Videlicet, ponebant infantes suos in statua ærea Idoli Moloch; deinde igne sub ea accenso & ignita facta, pueruli cremabantur inexplicabili cruciatu, consentientibus genitoribus eorum, ita Sacrificium offerentibus Idolo, ac dæmoni, ut fusiùs scribunt Torniell. *ad Mundi annum* 3406. *n.* 2. Salian. *ad annum* 3139. *n.* 78. & *ad annum* 3406. *n.* 12. Nec non Lyran. & Abulen. & alii quos allegat Menochius *in Storeis Centur.* 4. *cap.* 59.

32 Æqualis est impietas Strygium; magorum, ac lamiarum, qui sacrificia offerunt Diabolo, illa enixè postulanti ob superbiam suam, ut legitur apud Delrium *Disquis. Magic. lib.* 2. *q.* 16. Guaccium *in Compend. Malefic. lib.* 1. *cap.* 13. & Gasp. Schottum *in Physica Curiosa lib.* 1. *cap.* 23. ubi plurima exempla. Quàm gravis autem sit culpa eorumdem magorum docent Sanch. *in decal. lib.* 2. *cap.* 40. & Lessius *de Justitia*, & *Jure lib.* 2. *cap.* 44. Et de eorum denuntiatione, & punitione tractant Baldell. *in Theol. Mor. tom.* 2. *lib.* 1. *disp.* 62. *n.* 6. & 7. Scaccia *de Judic. lib.* 1. *c.* 12. *à n.* 23. & *seqq.* Carena *de Offic. S. Inquisit. par.* 2. *tit.* 12. *n.* 26. Torreblanca *in Epitome delictor. lib.* 3. & Barbosa *in cap. Episcopi* 26. *q.* 5. ubi alios cumulat.

DECISIO VII.

ARGUMENTUM.

Sequitur declaratio definitionis Sacrificii circa illa verba, *Qua in testificationem ejus supremi Dominii*: Nec non illa, quæ sequuntur, videlicet, *A legitimo Ministro*. Et docetur quid sit Religio, ac Divinus cultus; Religionem non esse virtutem Theologicam, sed moralem; Non cuique homini litare licere, sed tantùm Sacerdotibus. Hi quinam fuerint in lege Naturæ, Mosaicæ, & Gratiæ, ac apud Gentiles? Quæritur, & ostenditur, quomodo Caro Christi propagata fuerit tum ex Regia stirpe David, tum ex Sacerdotali Aaron?

SUMMARIUM.

1 *Sacrificium cur offeratur Deo in testificationem ejus supremi Dominii?*
2 *Religio erga Deum quid sit?*
3 *Religio in Deum non est virtus Theologica, sed Moralis spectans ad Justitiam.*
4 *Cultus divinus in quibus consistat?*
5 *Cultus, & honor quomodo differant inter se?*
6 *Pietas, & gratitudo quid sint?*
7 *Religionis virtus præstantior est cæteris.*
8 *Sacrificium non spectat ad virtutes Theologicas, sed ad Religionem tamquam Moralem virtutem.*
9 *Sacrificare non licet cuique homini, sed solis legitimis ministris, idest Sacerdotibus.*
10 *Sacerdotes quinam essent in lege naturæ?*
11 *Sacerdotium in lege naturæ poterat à parentibus dari etiam filiis non primogenitis.*
12 *Sacerdotium in lege Mosaica positum in descendentibus à Patriarcha Levi filio Jacob.*
13 *Ozias Rex quare lepra percussus?*
14 *Levitarum tres ordines in lege Mosaica; Levitæ, Sacerdotes, & Pontifices.*
15 *Gentilium Sacerdotes publica auctoritate dedicati.*
16 *Sacerdotum Ethnicorum farrago, & nomina.*
17 *Joannes Baptista Ceffis Primarius Juris Civilis Interpres in Publico Gymnasio Patavino laudatus.*
18 *Christus Dominus Summus Pontifex, & Sacerdos in æternum.*
19 *Apostoli ordinati Sacerdotes, & Episcopi in ultima Cœna à Christo Domino.*
20 *Sacerdotium legis Evangelicæ à quatuor sectis hæreticorum impugnatum.*
21 *Christus Dominus, ut Homo sicut fuit à Regia Stirpe David, an sic fuerit ex stirpe Sacerdotali Aaron?*
22 *Maria Deipara descendit ex Regia Stirpe David.*
23 *S. Joseph Sponsus Deiparæ erat de eadem Regia Stirpe David.*
24 *Maria Deipara an etiam descendat ex Stirpe Sacerdotali, & Aaronica; & quomodo? ubi septem opiniones.*
25 *Matrimonia Hebræorum registrabantur in libris, qui servabantur in Templo, cum nomine Parentum sponsorum, & de qua Tribu forent.*
26 *Christus Dominus etsi propagatus ut homo ex utraque Tribu Regia, & Sacerdotali; non fuit unctus Sacerdos more Hebræorum, sed Unctione Divina per unionem Humanitatis cum Deitate.*
27 *Sacerdos non erat in lege Mosaica, qui per lineam maternam tantùm descendebat ex Tribu Levitica.*

HUcusque demonstratum est, *Sacrificium esse oblationem externam, soli Deo factam*. Nunc declarare oportet, quare in definitione subjungatur, quod Sacrificium offertur Deo *in testificationem ejus supremi Dominii*! 1

Pro intelligentia scire oportet, Sacrificium ut supra diximus, esse præcipuum actum Religionis. *Religio* autem *est virtus debitum cultum Deo tribuens, tamquam primo omnium principio*. Ita Gonet. *tom.* 4. *tract.* 11. *disp.* 3. *n.* 1. Dicitur *Virtus*, idest Habitus bonus, & principium operationis laudabilis, ad exclusionem superstitionis, & falsæ Religionis, quæ non est virtus, sed vitium rectæ rationi oppositum, quia superstitio vel falsum Deum colit, ut faciunt Ethnici, & Pagani, vel licèt verùm Deum colat, non tamen honestò, & convenienti modo; sed vel superfluis cæremoniis à Deo rejectis, ut faciunt hisce temporibus ipsi Judæi; vel inutilibus, & cum errore, ut agunt Turcæ, Hæretici, & similes. Dicitur *debitum*, idest conveniens; hæc enim virtus non est Theologica, sed Moralis spectans ad Justitiam, ut docent omnes Theologi, quatenus reddit Deo jus, quod illi debetur, idest *Cultum*. Cultus autem, qui Deo redditur, importat duo. Unum est protestatio Divinæ excellentiæ: Alterum est submissio, & subjectio nostra ad Deum. Unde notanda est differentia inter cultum, & honorem. Nam cultus est circa excellentiorem. Honor verò potest esse etiam circa æquales, ac etiam inferiores. Ideò qui alium colit, illum superiorem declarat, & ei se subditum profitetur. Non ita qui alium honorat; Deus enim honorat Sanctos suos, & Princeps potest honorare suos ministros, atque subditos, quamvis inferio- 2 3 4 5

6 riores sibi. Tandem dicitur, *tamquam primo omnium principio*, ad differentiam *Pietatis*, qua honoramus Deum tamquam Patrem nostrum, atque *gratitudinis*, qua illum veneramur ob beneficia recepta; sed cultus quo per Religionem Deum colimus, est ob singularem, & infinitam ejus excellentiam in omni genere perfectionis, & ob illius primum principium, & supremum omnium Dominium, cui nosmetipsos subjectos
7 profitemur. Et ex his deprehendimus quanta sit præstantia virtutis Religionis supra alias morales; nulla quippe earum habet objectum ita elevatum, sicut est Divinus cultus, ratione cujus ipsa Religio Deum quodammodo attingit, ut docet S. Thom. 2. 2. *q.* 81. *art.* 6. *in corpor.*

8 Hinc fit, ut supra tetigimus, quòd Sacrificium, non spectat ad virtutes Theologicas, sed ad Religionem, tamquam moralem virtutem; licèt enim qui Deum colit adorando, & sacrificando, Deum credat, in Deum speret, & Deum diligat; tamen ejus objectum non est immediatè Deus, sed actus servitutis, subjectionis, & honoris, qui debentur Deo, sicut objectum justitiæ est jus debitum alicui, non autem is, cui jus illud debetur, ut docent Gonet. *d. disp.* 3. *n.* 3. Et Emin. Card. de Lauræa *de Incarnatione d. disput.* 29. *n.* 42. Et Colleg. Salman. *tom.* 3. *in Arbore Prædic. Virtutum n.* 60. Igitur in definitione dicitur Sacrificium fieri Deo *in testificationem ejus supremi Dominii*, quia exercetur ille cultus à Sacerdotibus, tamquam Deo debitus ob ejus supremum Dominium; quod populus testificatur, profitendo in Sacrificiis suam subjectionem ipsi Deo.

9 Sequitur in definitione Sacrificii, quòd ejus oblatio fit *à legitimo Ministro*. Quæ verba nos docent, non cuique homini licitum esse sacrificare, & Deo sacrificia offerre; sed tantummodò legitimis ministris Ecclesiæ, nempè illis, qui sunt ordine Sacerdotali insigniti, juxta illud D. Pauli *ad Hebr.* 5. *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo tamquam Aaron*. Quod quidem servatum esse in omni lege, & in omni tempore desumitur ex Scriptoribus tam Ecclesiasticis,
10 quàm profanis. In lege naturæ omnes Primogeniti erant Sacerdotes, & jus à nativitate offerendi Deo Sacrificia consequebantur. Idcircò, quòd Adam, & alii justi ab eo descendentes obtulerint Sacrificia Deo, docet S. Thom. 2. 2. *q.* 85. *art.* 1. *ad* 2. Gonet. *tom.* 5. *disp.* 2. *de Sacramentis art.* 10. §. 4. *n.* 48. Collegium Salmantic. *d. tom.* 10. *de Incarnat. tract.* 21. *dif.* 31. *dub.* 1. *n.* 3. & Emin. Card. de Lauræa *eodem tract. de Incarnatione*. Hinc Mandesius in sua Theologia catechetica *lib.* 7. *cap.* 6. *n.* 20. loquens de Sacerdotibus legis naturæ ita ait: *Omnes filii natu majores tunc à Parentibus cum hæreditaria portione Sacerdotium, & Sacra illius ornamenta accipiebant. Quæ sunt illa primogenita, & vestes optimæ, quibus Jacob à matre indutus Patris benedictionem est suffuratus*. Et idem anteà scripserunt *S. Hieronymus in Epist.* 126. quæ est ad Evagrium; Salianus *in Analibus ad Annum Mundi* 2223. *n.* 3. & Tolosan. *in Syntag. Jur. Univ. lib.* 16. *n.* 22. ubi tamen observat cum Pererio *in Genes.*
11 *cap.* 25. *num.* 76. quòd lege naturæ durante Jus erat majoribus, ac Parentibus concedere ex privilegio potestatem Sacerdotalem etiam filiis non primogenitis; quam consecuti sunt Abel, & Abraham, qui quamvis non essent primogeniti propterea Sacrificia Deo offerebant.

12 In lege autem Mosaica, & scripta Sacerdotium collocatum fuit à Deo in tribu Levitica, idest in descendentibus à Levi Patriarcha filio Jacob, ut habetur in libro *Numeri cap.* 3. *n.* 5. *ibi: Locutusque est Dominus ad Moysen dicens: Applica tribum Levi, & fac stare in conspectu Aaron Sacerdotis, ut ministrent ei*. Et paulò post: *Externus, qui ad ministrandum acces-*
13 *serit, morietur*. Quapropter Ozias Rex, qui non erat ex Tribu Levi, neque Sacerdos, quia *adolere voluit incensum super Altare thymiamatis, statim orta est lepra in fronte ejus*, ut fusiùs narratur 2. *Paralip. c.* 26. *n.* 26. & describitur ab eodem Saliano *ad Ann. Mundi* 3278. *num.* 2. & *seqq.* Ex hac Tribu Levi assumebantur Sacerdotes ad Sacrificia peragenda, prævia unctione. Emin. Card. de Lauræa *d. disp.* 22. *n.* 15. & *n.* 120. ubi docte advertit, quòd in lege Mosaica in Tribu Levi tres ordines ministrorum erant in templo ordinati pro Sacrificiis, scilicet Levitæ, Sa- 14
cerdotes, & Pontifices, quorum sicut diversa erant ministeria, sic unctiones, & consecrationes. Sed de his latiùs infra *Decis.* 22. 23. & 24.

Apud Gentiles tum Ægyptios, tum Græcos, ac Romanos, Sacerdotes ordinabantur publica auctoritate, ad hoc ut idolis sacrificia possent offerre; & quo- 15
niam falsorum Deorum multiplex erat copia, pariter Sacerdotum multa erat farrago, qui variis nominibus vocabantur, videlicet *Flamines*, *Diales*, *Martiales*, *Quirinales*, *Potitii*, *Pinarii*, *Arnales*, *Salii*, 16
& hujusmodi plures, quos refert idem Tolosan. *d. lib.* 16. *n.* 29. Et egregius Juris Civilis in hoc Publico Gymnasio Patavino Primarius Interpres Joannes Baptista Ceffis *in ejus Opusculis de Urbe Roma*, 17
& *ejus Magistratibus impressis ad Vesembecii Institutiones in principio*.

In lege gratiæ Christus Dominus ordinatus fuit à Deo Summus Pontifex, ac Sacerdos in æternum un- 18
ctione Spiritus Sancti in primo instanti suæ Incarnationis, in quo Divinitas copulavit sibi ejus humanitatem, ut probat idem Emin. Card. de Lauræa *in d. tract. de Incarnatione disp.* 22. *art.* 1. & 2. transtulitque Sacerdotium cum lege in Ecclesiam, ut legitur
1. *Petr.* 2. & *ad Hebr.* 7. ac *Apoc.* 1. 3. & 10.. ordina- 19
vit enim Apostolos in ultima cœna Sacerdotes, ac Episcopos, à quibus, & ab eorum successoribus alii ordinarentur, & consecrarentur, quod de fide est, & legitur definitum in pluribus Conciliis; ac novissimè in Tridentino *sess.* 7. *can.* 1. *sess.* 22. *cap.* 1. & *can.* 2. & *sess.* 23. *cap.* 1. ut latiùs demonstrat idem Emin. Card. de Lauræa *de Sacramento Ordinis disp.* 6. *art.* 7. ubi sub *num.* 140. notat, à quatuor sectis hæreticorum fuisse impugnatum Sacerdotium legis Evangelicæ. 20
Primi hæretici fuerunt Paulianistæ, qui vixerunt circa annum à Nativitate Domini CCC. dicentes, Sacerdotium nullam importare potestatem. *Secundi* fuerunt Hussitani, qui asserebant, Sacerdotes per ordinationem nihil aliud accipere, nisi officium prædicandi. *Tertii* fuerunt Albigenses, qui docebant, bonos Sacerdotes habere potestatem faciendi Eucharistiam, malos verò, nequaquam. *Ultimi* fuerunt Lutherani, qui opinati sunt, Sacerdotium non esse aliquid Sacrum, & ideò à sæculari Magistratu posse homines Sacerdotes fieri. Quos errores plura Concilia Œcumenica damnarunt, ut novissimè notat etiam Richardus Arsdekin *tom.* 1. *in Notitia Generali Dogmat. Damnat. Verb. Sacerdotium*.

Hic autem quæri potest, Utrum Christus Dominus tamquam Homo, & secundùm carnem non solùm 21
fuerit ex Regia Stirpe David; sed etiam ex Stirpe Sacerdotali, Levitica, & Aaronica?

Hæc quæstio est insignis tum apud SS. Patres, tum apud Theologos, & expositores Scripturæ Sacræ, & plurimorum torsit ingenia, ut videri potest apud Suarez *tom.* 2. *in* 3. *p.* D. Thom. *disp.* 2. *sect.* 3. & ut novissimè scribit Eminent. Card. Capisucchius *in suis Selectis Controversiis. Controv.* 17. *de Genealogia Christi Salvatoris* ubi hanc quæstionem examinat per §§. XXV.

Pro resolutione duo dantur responsa. *Unum*, quòd absque dubio Christus Dominus tamquam Homo, & secundùm humanam carnem fuit è Regia Stirpe David, juxta divinam promissionem ei factam; de qua ipse David testatus est, dicens: *Juravit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eam: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Psalm.* 131. 11. & repetitum fuit ab Angelo in Annuntiatione Deiparæ, cui